

Kontrola a dozor vo VS

09.11.2020

PhDr. Matúš Vyrostko, PhD.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Kontrola je oprávnění pověřených subjektů porovnávat skutečný a předpokládaný stav určité činnosti, stanovit opatření k zabezpečení odstranění nedostatků a dbát jejich realizace.**
- **soubor činností, jehož podstata, závisí, na porovnávání skutečného stavu se stavem, který je stanoven obecně závaznými právními předpisy**

- **zjišťování (pozorování) a analýza skutečného stavu,**
- **• porovnávání skutečného a požadovaného stavu,**
- **• zhodnocení skutečného stavu**
- **• zjišťování příčin případných odchylek,**
- **• přijetí opatření k odstranění zjištěných odchylek, rovněž je-li to odůvodněné, vůči kontrolovanému uplatnit odpovědnost za protiprávní jednání.**

- **poznávací (tj. zjištění stávajícího stavu),**
- **porovnávací (ověření se stavem požadovaným, stanoveným),**
- **nápravná (určení odchylek existujícího stavu se stavem požadovaným).**

- **stanovení cíle,**
- **přijetí a vydání rozhodnutí,**
- **organizace plnění rozhodnutí,**
- **kontrola plnění rozhodnutí.**
- **Pro označení činnosti, jejíž podstata spočívá v porovnávání skutečného a požadovaného stavu se v terminologii práva používá různých právních pojmů, zejména: kontrola, dozor, inspekce, dohled.**

Niektoré z druhov kontroly

Podľa rozsahu činností a hodnotiacich kritérií

- **obecná (úplná)**
- **specializovaná (ohraničená).**
 - **Předmětem obecné kontroly je veškerá činnost kontrolovaného subjektu ze všech hledisek.**
 - **Naproti tomu předmět specializované kontroly je omezen stanoveným okruhem otázek, např. kontrola hospodárneho využívání paliva energie a hospodárnost výroby energie.**

Podľa časového hľadiska (štádium činnosti)

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **predbežná**
- **priebežná**
- **následná**

Podľa časového hľadiska (štádium činnosti)

- **předběžná (preventivní). Vykonává se před přijetím opatření a spočívá v porovnání zamýšleného opatření se stanovenými zásadami. Určité činnosti předchází. Specifickými právními prostředky předběžné kontroly jsou akty a úkony, jimiž kontrolní orgán zamýšlené opatření aprobuje (souhlas, vyjádření, posudek, schválení. Pokud však správní orgán určité činnosti před jejím provedením sám rozhoduje, nejde o prostředek kontroly v uvedeném smyslu,**

Podľa časového hľadiska (štádium činnosti)

- **průběžná. Provádí a to nezávisle na dosažení se v průběhu kontrolované činnosti konečných výsledků (např. kontrola plnění rozpočtu, kontrola výchovně vzdělávacího procesu**
- **následná, tou je ověřováno plnění opatření stanovených předcházející kontrolou, tedy kontrola již ukončeného procesu činnosti.**

Podľa predmetu kontroly

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **finančná,**
- **technická,**
- **cenová,**
- **daňová,**
- **colná,**

Podľa periodicity

- **pravidelná,**
- **operatívna,**
- **nepravidelná,**

Podľa pôsobnosti a postavenia orgánu kontroly:

- **parlamentná,**
- **štátna,**
- **rezortná,**
- **podniková,**
- **v samospráve,**

Podľa charakteru subjektu

kontrolného orgánu:

- vykonávaná NKÚ,
- vykonávaná vládou ,
- vykonávaná štátnym orgánmi v štátnej správe,
- vykonávaná súdmi,
- vykonávaná samosprávou,
- vykonávaná prokurátorom,
- vykonávaná audítorom
- ombudsman
- občianska kontrola

- **nejasné, mnoho názorů**
- **Podstatou dozoru je sledování, zda určitá činnost adresátů veřejné správy je v souladu s právním řádem**
- **Na rozdíl od toho, kontrola je obrácená opačným směrem, totiž kontrolovanými jsou samy subjekty veřejné správy, zda ony samy jednají v souladu s právními předpisy a také zda hospodárně nakládají s prostředky státu.**
- **dozor – zákonnost'**
- **kontrola – hospodárnost', efektivnost', účelnost'**

- **dozorová činnost správních úřadů (pro některé oblastí veřejné správy nezbytná) má jednak aspekty preventivní, ale i represivní.**

- **Pověřené orgány veřejné správy, které se správním dozorem zabývají, mají dozor jako:**
 - jednu z činností, vykonávaných v rámci své širší působnosti
 - hlavní činnost, pro kterou byly zřízeny (obvykle se nazývají inspekce),
 - zvláštní postavení mají veřejné ozbrojené sbory (např. Policie ČR), které v souladu se
- svým zákonným posláním dozoruji, příp. represívně zasahují, de facto permanentně,

- **Dozorové orgány se prokazují písemným pověřením, služebním průkazem, odznakem.**
- **Jejich činnost je svým způsobem navenek omezující a zatěžující i ve fázi sledování.**
- **Osoby podléhající dozoru musí strpět vstup do objektů, na pozemky, předkládat doklady, sdělovat informace, poskytovat součinnost a to pod hrozbou sankce.**

- **Co se týče nápravných a sankčních prostředků dozoru patří např.:**
 - • požadavek odstranění věcí
 - • omezení nebo ukončení činnosti
 - • uzavření provozovny
 - • odnětí oprávnění
 - • pokuty

Niektoré z orgánov kontroly vo VS

- **Vláda SR - kontrolná činnosť vlády Slovenskej republiky vyplýva z jej postavenia.**
- **Reprezentuje najvyšší orgán štátnej moci. Kontrolu vykonáva prostredníctvom Úradu vlády Slovenskej republiky, členov vlády SR, Ministerstva financií Slovenskej republiky, vedúcich ústredných orgánov štátnej správy.**
- **Vláda SR kontroluje hospodárenie s prostriedkami štátneho rozpočtu SR.**
- **Funkciou vlády je tiež kontrola a riadenie okresných orgánov, ktoré vykonávajú štátnu správu.**

- **Úrad vlády Slovenskej republiky**
- **pri vykonávaní kontroly spolupracuje s ústrednými a miestnych orgánmi štátnej správy, s ministerstvami, v ktorých súčasne aj usmerňuje ich kontrolnú činnosť.**
- **Úrad vlády SR zároveň poskytuje odborné poznatky z odbornej činnosti obciam.**

- **Ministerstvo financií Slovenskej republiky –**
- **je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, colníctva, cien, daní, finančnej kontroly a vnútorného auditu (podľa ustanovenia 7 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov).**
- **MF SR vykonáva kontrolu hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu v rozpočtových kapitolách a štátnych účelových fondoch. Taktiež vykonáva kontrolu finančnej činnosti fyzických a právnických osôb podľa zákona o účtovníctve (zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve), formou vydávania opatrení.**

- Vonkajšiu kontrolu môžeme rozdeliť na kontrolu realizovanú štátnymi orgánmi a verejnú kontrolu.
- Prvkami systému vonkajšej kontroly na Slovensku sú parlament (Národná rada Slovenskej republiky), Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, prokuratúra a správne súdnictvo, Verejný ochranca ľudských práv a slobôd (ombudsman) a ďalšie.

- **Parlamentná kontrola vyjadruje podstatu vzťahov zákonodarného orgánu - Národnej rady SR a orgánov verejnej správy.**
- **Podľa článku 80 Ústavy SR poslanec má právo interpelovať vládu SR, člena vlády SR alebo vedúceho iného ústredného orgánu štátnej správy vo veciach ich pôsobnosti. Poslanec musí do 30 dní dostať odpoveď. O odpovedi na interpelácie sa v Národnej rad SR koná rozprava, ktorú možno spojiť s hlasovaním o dôvere.**

- **Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislá kontrolní instituce, jejímž posláním je kontrolovat hospodaření státu – a to jak na straně příjmů, tak na straně výdajů.**
- **Úkolem NKÚ je poskytovat zpětnou vazbu tvůrcům a vykonavatelům politik státu, aby věděli, jak a za jakou cenu se tyto politiky podařilo naplnit, do jaké míry byly účinné a jaké měly ekonomické a další dopady.**

- **NKÚ předkládá vládě, Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, Senátu Parlamentu ČR, ale i odborné a široké veřejnosti nezávislé a nestranné informace o tom, zda byly prostředky státu vynaloženy účelně, hospodárně a efektivně a zda při tom byly dodrženy právně závazné normy.**
- **Smyslem NKÚ je odpovědět na otázku, zda a do jaké míry přispěly veřejné prostředky ke kýženému zlepšení stavu, a upozornit na slabiny v rámci jejich vynakládání.**
- **Existence NKÚ je zakotvena v Ústavě ČR a jeho činnost a pravomoci upravuje zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.**

- **Európska komisia**
- **Európsky ombudsman**
- **Európsky dvor audítorov**
- **Súdny dvor**
- **občania**
- **iné**

obecná úroveň

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **hlavný kontrolór obce**
- **inspekce**
- **obyvatelia obce ...**

Právne východiská pre ČR - najmä

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
FAKULTA VEŘEJNÝCH
POLITIK V OPAVĚ

- **Zákon č. 255/2012 Sb. Zákon o kontrole (kontrolní řád)**
- **Zákon č. 320/2001 Sb. Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)**
- **Zákon č. 166/1993 Sb. Zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu**
- **atd'.**

Ďakujem za pozornosť

**V prípade otázok/ podnetov ma kontaktujte na:
matus.vyrostko@fvp.slu.cz
matusvyrostko@gmail.com (len ak nefunguje prvý),**

alebo na MS Teams v príslušnej triede

PhDr. Matúš Vyrostko, PhD.